

گزارش «وطن امروز» از اختلاف نظر بی سابقه بین مسؤولان دولتی در موضوعات اقتصادی

خود درگیری

■ بر اساس آمارهای اقتصادی، در حال سبزی کردن بدترین شرایط تورمی و معیشتی پس از انقلاب هستیم. در این بین به نظر می‌رسد کسی هم قرار نیست مسؤلیت شرایط موجود را بپذیرد و ایضا پس از آن اقدامی برای اصلاح امور انجام دهد. اینطور که پیداست یک تصمیم گیر نهایی در دولت وجود ندارد و هر روز مردم چوب این عدم تصمیم‌گیری و بی‌سری دولت را می‌خورند

گروه اقتصادی: بر اساس آمارهای اقتصادی، در حال سبزی کردن بدترین شرایط تورمی و معیشتی پس از انقلاب هستیم؛ تورم نقطه به نقطه ۴۶/۶ درصدی، تورم ۵۶/۶ درصدی اقلام خوراکی، رسیدن قیمت هر دلار آمریکا به ۳۳۰۰۰ تومان و ضرب جینی ۴۱ درصدی بخشی از شرح شرایط کنونی است. در این بین به نظر می‌رسد کسی هم قرار نیست مسؤلیت شرایط موجود را بپذیرد و ایضا پس از آن اقدامی برای اصلاح امور انجام دهد. نکته سبب این موضوع هم این است که مسؤولان هر یک از بخش‌های دولتی هم در شرایط کنونی تقصیر هارا به گردن بخش‌های دیگر دولت می‌اندازند؛ اختلافاتی که حالا تبدیل به سر تیترا اصلی رسانه‌ها شده است. روزی وزارت نفت در رابطه با زمان عرضه سهام اولیه با وزارت امور اقتصادی و دارایی به اختلاف می‌خورد و روز دیگر مرکز آمار، بانک مرکزی را متهم به انتشار آمار اشتباه می‌کند. آخرین اختلاف ایجاد شده در این رابطه اختلاف بین بانک مرکزی و گمرک است؛ جایی که باعث پیدایش پدیده شوم رسوب کالاها در گمرک شده است. نکته عجیبی که در این مسأله طی هفته‌های اخیر برنگ‌تر از اصل موضوع شده، غیبت مقامات رده بالای دولتی در خاتمه دادن به جدال ۲ نهاد زیر مجموعه دولت در رسانه‌هاست. در حالی ماه‌ها از جدال میان مقامات بانک مرکزی و گمرک می‌گذرد که خبری از مقامات رده بالای دولتی برای پایان دادن به این مناقشه و حل مسأله نیست. طی ماه‌های اخیر این دو نهاد دولتی بارها اقدام به انتشار بیانیته علیه یکدیگر کرده‌اند، با این حال شاهد هیچ واکنشی از سوی حسن روحانی به عنوان رئیس دولت و اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس دولت برای برگزاری جلسهای با این دو نهاد به منظور حل مسأله و پایان دادن به نزاع درون دولتی نبوده‌ایم. بروز اختلاف و تفاوت سلیقه امری بدیهی در نظام‌های سیاسی و اقتصادی است اما زمانی که این موضوع تشدید و تبدیل به جنگ رسانه‌ای می‌شود، نشان‌دهنده این است که هیچ مرجع رفیع اختلاف و تصمیم‌گیری نهایی در راس دولت وجود ندارد. اینطور که پیداست یک تصمیم‌گیر نهایی در دولت وجود ندارد و هر روز مردم چوب این عدم تصمیم‌گیری و بی‌سری دولت را می‌خورند. شاید در یک جمله بتوان تمام این اتفاقات را در یک جمله خلاصه کرد: دولت سر ندارد.

تجارت کشور درازدبان ندارد!

عجیب در این نامه به انتقاد دژسند از عدم رعایت سلسله مراتب اداری توسط نهادهای برمی‌گردد. وزیر اقتصاد در انتهای این نامه خطاب به نهادهای نوشت: «ضمناً ضروری است برای رعایت سلسله‌مراتب اداری، جمع‌بندی و تصمیمات آن ستاد، به عنوان وزیر ارسال گردد و به منظور وحدت رویه و جلوگیری از موازی‌کاری از مکاتبه مستقیم با واحدهای وابسته و تابعه پرهیز نشود». متأسفانه در شرایطی که مردم تحت فشارهای اقتصادی متعدد قرار دارند، دعوای اینچنینی دولتمردان بار مضاعفی بر دوش آنها می‌گذارد.

در ادامه وزارت صنعت، معدن و تجارت را موظف کرد تا اطلاعات مورد نیاز گمرک را در سامانه جامع تجارت از بازرگانان و دستگاه‌های مربوط دریافت کرده و دسترسی گمرک جمهوری اسلامی ایران به سامانه را به صورت برخط فراهم کند. ۵ روز پس این نامه، وزیر اقتصاد نامه‌ای به نهادهای نوشت و گفته‌های وی را خلاف آنچه که در جلسه مطرح شد، دانست و دریافت اظهار کالا از طریق سامانه جامع تجارت را خلاف قوانین موجود برشمرد. نکته

ناهماهنگی در ستاد هماهنگی اقتصادی دولت، شاهکار تناقض‌های عجیب دولت دوازدهم است. این ستاد، به منظور تعیین تکلیف کارکرد سامانه جامع تجارت و نحوه دریافت اظهار کالا و مجوزهای ترخیص جلسه‌ای را برگزار کرد که پس از آن نهادهای، معاون اقتصادی رئیس‌جمهور طی نامه‌ای تصمیمات اتخاذ شده در این جلسه را به رئیس کل گمرک ابلاغ کرد. نهادهای در این نامه گمرک را موظف کرده بود تا تبادل اطلاعات با بازرگانان و دستگاه‌های ذی‌ربط در فرآیند تجارت را صرفاً از طریق سامانه تجارت انجام دهد. همچنین

چه کسی حق انتشار آمار اقتصادی را دارد؟

آمار، در ادامه، جولیان سابقه ۸۰ ساله این بانک در ارائه آمارهای اقتصادی را به رخ مرکز آمار کشید و گفت: «با توجه به اینکه مرکز آمار ایران نرخ تورم را قبل از بانک مرکزی منتشر می‌کند، تصمیم گرفته شده تا نتایج شاخص تورم بانک مرکزی فعلاً منتشر نشود. متعاقباً تلاش شد که جلاستی با مرکز آمار برگزار شود اما این تلاش‌ها بی‌پاسخ ماند و مرکز آمار، تمایلی در این باره نشان نداد». امیدعلی پارسا، رئیس مرکز آمار ایران نیز با یادآوری وظایف بانک مرکزی بیان کرد: «بانک مرکزی حفظ ارزش پول و قدرت خرید آن در برابر سایر ارزها و هماهنگی بین بانکی را برعهده دارد. مسؤلیت در حوزه آمار، با مراکز آمار است».

اختلاف رقم شاخص قیمت مصرف‌کننده در آبان ۹۷ بین مرکز آمار و بانک مرکزی، سرآغاز سرشاخ شدن این ۲ نهاد آماري با هم شد تا جایی که بانک مرکزی اعلام کرد تا اطلاع ثانوی دیگر آمار تورم را منتشر نمی‌کند. پس از آن کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار برای حل این اختلاف نشست برقرار کرد و با صدور مصوبه‌ای، مرکز آمار را بگانه مرجع تهیه، تولید، اعلام و انتشار آمارهای رسمی حساب‌های ملی اعلام کرد. محمود چلویان، مدیر اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی در واکنش به این مصوبه گفت: «سلسله موضوع تولید و انتشار نرخ تورم و رشد اقتصادی برعهده بانک مرکزی بوده است و البته شرح مذاکرات در این زمینه نیز موجود است. همچنین تفصیلاتی در حیطه وظایف مجلس محترم شورای اسلامی است نه کمیسیون تخصصی شورای عالی

اختلافات بر سر چاله طرح تحول سلامت

مالی خوبی دارند و این بدبختی ما شده است. علی ربیعی، وزیر وقت رفاه هم در رد این انتقادات گفت: «این حرف درست نیست. روزی که من به وزارتخانه کار آمد، بودجه تأمین اجتماعی ۸ هزار میلیارد تومان بود و امروز به ۱۸ هزار میلیارد رسیده است. بنده می‌توانم تمام حسابرسی‌های تأمین اجتماعی را شفاف نشان دهم، تمام هزینه‌های درمان در بخش درمان هزینه می‌شود و حتی بیشتر از آن، برخی می‌گویند پول درمان را سرمایه‌گذاری کردیم؛ که باید بگویم بنده وام گرفتم و شرکت‌ها را گرو گذاشتم و به درمان پرداخت کردم».

پرداخت مطالبات نظام پزشکی توسط بیمه‌ها، خطاب به وزارت رفاه گفت: «ظلم بزرگ دیگری که کرده‌ایم این است که ۱۲ شاخص، سلامت مردم را دست بنگاه اقتصادی دادیم، بنابراین سلامت مردم به وزارت رفاه رفت. اسم آن را گذاشتند رفاه و بنده معتقدم حیث این اسم است. این وزارت چه چیز برایش مهم است؟ برای او حقوق و سرمایه‌گذاری مهم است و بعد هم می‌گوید حقوق باید به دست کارگران و بازنشستگان برسد، زیرا پزشکان وضعیت

طرح تحول نظام سلامت، در ابتدای دولت یازدهم با هدف ایجاد تغییرات گسترده در عرصه سلامت و درمان کشور توسط وزارت بهداشت کلید زده شد. این طرح که از همان ابتدا با تحسین‌ها و انتقادات مختلفی روبه‌رو شده بود، با گذشت زمان و تحمیل هزینه‌های گزاف به دولت، محل نزاع وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت بهداشت در سال ۹۵ شد. اختلافی که بیشتر شبیه دعوایی تمام‌عیار بود تا تفاوت دیدگاه ۲ وزیر در یک موضوع خاص. حسن قاضی‌زاده‌هاشمی، وزیر وقت بهداشت، با انتقاد از عدم

بازار سرمایه، قربانی اختلاف وزارت نفت و وزارت اقتصاد

نداریم». این در حالی است که شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی توقف عرضه دارادم را تصمیم وزیر اقتصاد دانست و تأکید کرد در صورت تغییر این تصمیم برای تشکیل صندوق ETF، این شرکت و وزارت نفت آماده بوده و هستند که تمام اختیارات خود را در این باره به وزیر اقتصاد تفویض کنند اما جالب‌تر آنجا بود که وزیر نفت قرار می‌داد اما عرضه آن به صورت بلوکی، احتمالاً با انجام خرید از سوی زیرمجموعه‌های وزارت نفت، مدیریت را در این وزارتخانه حفظ می‌کرد و به همین دلیل بود که وزارت نفت تمایلی به عرضه پالایش یکم نداشت. در همین راستا فرهاد ذوق‌پسند، وزیر امور اقتصادی و دارایی با اشاره به علت لغو عرضه این صندوق گفت: «دستگاه مربوط (وزارت نفت) در روزهای اخیر اعلام کرد برای عرضه دارادم آمادگی

اواسط مردادماه امسال بحث عرضه صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله دارا دوم (ETF) تحت عنوان پالایش یکم مطرح شد اما اختلافات وزارت اقتصاد و وزارت نفت بر سر صندلی‌های مدیریتی پالایشگاه‌ها سبب شد فروش این سهام به تعویق افتد. عرضه سهام موجود به صورت ETF، مدیریت این صندوق را در اختیار وزارت اقتصاد قرار می‌داد اما عرضه آن به صورت بلوکی، احتمالاً با انجام خرید از سوی زیرمجموعه‌های وزارت نفت، مدیریت را در این وزارتخانه حفظ می‌کرد و به همین دلیل بود که وزارت نفت تمایلی به عرضه پالایش یکم نداشت. در همین راستا فرهاد ذوق‌پسند، وزیر امور اقتصادی و دارایی با اشاره به علت لغو عرضه این صندوق گفت: «دستگاه مربوط (وزارت نفت) در روزهای اخیر اعلام کرد برای عرضه دارادم آمادگی

امپراتوری نوبخت در تخصیص اعتبارات

و گفت: «این طور نباشد که برخی مشکلات را به گردن دیگران بیندازند؛ تا وقتی آقای دکتر ربیعی زحمتکش بود مشکلات را به گردن ایشان می‌انداختند، حالا می‌خواهید ما هم مستعفی بشویم؟ بنده هم می‌توانم در جمع بازنشستگان شرکت کنم و دستمال از جیب به گوشه چشمانم بگذارم و بگویم پول به شما داده نشده و اگر هم الان داده شود اثری ندارد، ولی این مشکل بازنشستگان را حل نمی‌کند. چطور شد مشکل بازنشستگان ۲ دستگاه دیگر حل شد و مشکل بازنشستگان وزارت بهداشت حل نشد؟ اینطور نیست».

حمایت نمی‌کند و حتی پاداش بازنشستگان این وزارتخانه را نمی‌دهد. او در اظهارات خود در جمع معاونان وزارت بهداشت و درمان گفته بود: «مشکلی که وجود دارد و تصمیم مرا برای عدم همکاری جدی کرد، پرداخت نشدن پاداش بازنشستگان است؛ شما (سازمان برنامه و بودجه) مطالبات وزارت علوم را پرداخت کردید، پس چرا برای ما را ندادید؟» نوبخت نیز به این سخنان واکنش نشان داد

عدم تأمین اعتبارات بسیار زیاد مورد نیاز طرح تحول سلامت و رد درخواست وزیر وقت بهداشت مبنی بر افزایش بودجه این طرح توسط رئیس سازمان برنامه و بودجه، آتش اختلافات میان وزارت بهداشت و سازمان برنامه و بودجه را آتقدر شعله‌ور کرد که وزیر بهداشت از ادامه همکاری با دولت استعفا کرد و دلیل آن را هم عدم تخصیص بودجه مناسب از سوی سازمان برنامه و بودجه اعلام کرد. قاضی‌زاده‌هاشمی، محمدباقر نوبخت را هدف انتقادات خود قرار داد و اعتقاد داشت این سازمان از وزارتخانه او

مرغ را چه کسی گران کرد؟

وزارتخانه اوایل آبان‌ماه ۹۹ برای مدیریت تنظیم بازار محصولات کشاورزی در داخل کشور با هم تفاهم کردند اما یک روز پس از تأیید این تفاهمنامه، رئیس‌جمهور با این تفاهمنامه مخالفت کرد و گفت: «این توافق برخلاف مصوبات است. ۲ وزیر نمی‌توانند نسبت به مصوبات شورای هماهنگی یا ستاد اقتصادی دولت تصمیم‌گیری کنند». گویا حتی هنگامی که بنده دولت حاضر می‌شود به قصد حل مشکلات کشور از اختلافات بگذرد، با مخالفت رئیس دولت مواجه می‌شود.

کرد، موجب آشفتگی و ایجاد مشکل در تأمین نهادهای دامی برای تولیدکنندگان و به تبع آن افزایش قیمت محصولات پروتئینی شد. از بین رفتن تمرکز مدیریتی، تمرکز پاسخگویی وزارتخانه‌ها را هم از بین برد و موجب شد هر یک از این ۲ وزارتخانه، تقصیر التهابات و گرانی‌های محصولات کشاورزی و نهاده‌ها را به گردن دیگر وزارتخانه بیندازد.

با هدف مدیریت همزمان تجارت کالاهای اساسی کشاورزی و حمایت از کشاورزان، قانون تمرکز سال ۹۱ تصویب و مدیریت بازار به متولی و حامی تولید یعنی وزارت جهاد کشاورزی سپرده شد. این قانون که گامی بزرگ در راستای پیشرفت بخش کشاورزی ایران محسوب می‌شد با دستور رئیس‌جمهور در سال ۹۸ لغو شد و وظایف تنظیم بازار و تجارت بخش کشاورزی از وزارت جهاد کشاورزی گرفته و به وزارت صمت انتقال داده شد. این اقدام به سبب تداخلي که در مدیریت بازار محصولات کشاورزی ایجاد

دوئل ارونتی و همتی

حالی که حجم زیادی از نهادهای دامی در گمرکات کشور رسوب شده، قیمت این اقلام به دلیل نداشتن نهاده‌ها شدت افزایش یافت. پس از بالا گرفتن انتقادها از مقاومت بانک مرکزی در برابر ترخیص کالاها از گمرک، روابط عمومی این بانک با انتشار اطلاعیه‌ای، گمرک را مقصر رسوب کالا معرفی کرد. مسؤولان گمرک اما با اشاره به مصوبات ستاد هماهنگی اقتصادی دولت برای ترخیص کالاهای اساسی و حذف کد رهگیری از فرآیند ترخیص کالا، بانک مرکزی را «مقصر رسوب کالا» معرفی کردند.

در مجموع به حدود ۸/۵ میلیون تن رسید. کار به جایی رسید که خبرها از فاسد شدن برخی از این اقلام و همچنین رسوب کالاهای اساسی کشور همچون نهادهای دامی با وجود تعهد دولت به تأمین ارز ۴۲۰۰ تومانی برای آن حکایت داشت. همزمان با لیریز شدن گمرکات کشور از کالاهای وارداتی، قیمت بسیاری از کالاهای در بازار داخلی در حال اوج‌گیری بود. از جمله این کالاهای می‌توان به گوشت مرغ و تخم‌مرغ اشاره کرد. در

جدال میان گمرک و بانک مرکزی اواسط سال جاری در موضوع ترخیص کالاهای دپو شده در گمرک آغاز شد. بانک مرکزی طی ماه‌های اخیر با استدلال «سیانته از ذخایر ارزی» و با طرح موضوع «لرژوم شفاف شدن منشأ ارز کالاهای وارداتی»، از تأمین شدن ارز کالاهای دوپه شده در گمرک از محل ارز متقاضی ممانعت می‌کرد. با فشار بانک مرکزی بر این رویکرد باعث اوج گرفتن مسأله رسوب کالا در گمرک شد تا جایی که طبق آمارهای اعلامی مسؤولان، وزن کالاهای رسوب شده در گمرکات کشور

دعوا بر سر منابع صندوق توسعه ملی

همتی، رئیس کل بانک مرکزی نیز در پاسخ به وزیر بهداشت اعلام کرد: «بانک مرکزی برای کنترل ترازنامه خود و مهار تورم، چاره‌ای جز مقاومت در برابر خواسته‌هایی که در جای خود شاید ضروری باشد، ندارد. اجتناب از تسعیر ریالی تخصیص‌های ارزی صندوق توسعه ملی نیز در این راستا است». اختلافات کامل اعلام دارد و این کادر درمان و مردم هستند که با شیوع گسترده کرونا، قربانی این اختلافات شده‌اند.

با شیوع کرونا در کشور، دولت به منظور تأمین هزینه‌های مدیریت و مقابله با این بیماری، درخواست برداشت یک میلیارد یورو از صندوق توسعه ملی را در شورای عالی سران قوا مطرح کرد که با تأیید رهبر انقلاب به دولت پرداخت شد. پس از گذشت حدود ۶ ماه از دستور رهبر حکیم انقلاب، سعید نمکی، وزیر بهداشت به عدم تخصیص کامل اعلام داد و این اعتراض کرد و نوشت: ما پس از حدود ۷ ماه از یک میلیارد دلار تخصیصی، کمتر از ۳۰ درصد را گرفته‌ایم. عبدالناصر